

zato moramo iskreno priznati, da jo vzpostavljamo prav zaradi tega državnega interesa. Ona ni potrebna samo našim vrstam, marveč mnogo bolj našemu narodu in državi.

Po nemilih dogodkih in izjavah, ki so bile v tem pogledu podane, ne bo imela naša bodoča zajednica potrebne moči, zaradi česar nima smisla forsiranje zveze in osnovanje take formalne zajednice, dokler se med hrvatskim učiteljstvom ne manifestira struja, ki stoji na drugačnem stališču. Inicijativa pa mora priti od hrvatskega učiteljstva. Stanje pa je danes drugačno. Dokler se v sreskih društvi hrvatskega učiteljstva še vedno forsira manifestiranje cepljenja od JUU in poudarjanje ukinjenja duhovnih osnov z JUU, smatramo, da še ni prišel trenutek za forsiranje formalne zajednice. Šele, kadar bo med hrvatskim učiteljstvom prevladala struja in skupina, v kateri še vedno žive globoki občutki potrebe in ideali naše ideje in duhovne zajednice, v kar pri hrvatskem učiteljstvu nikdar nismo dvomili, šele tedaj se bo mogla ustvariti zdrava skupnost vsega učiteljstva v državi. Tedaj ne bo več bojazni, da se ponove dogodki z banjaluške skupščine.

Formalni razlogi, ki se navajajo kot povod za ukinitve zajednice, niso niti najmanj upravičeni, vendar jih kot razloge izkoriščajo tisti, ki so bili v skupini, iz katere se je v Zagrebu kričalo »dol Hrvatska« in iz katere se je v Banja Luki ploskalo in s smehom odobravalo, ko so učitelji Hrvati odšli iz učiteljske državne zajednice.

Zato je potrebno potrpljenje pri reševanju razmerja s hrvatskim učiteljstvom, kakaj za ureditev tega razmerja je treba iti prirodno, ne pa prisilnim potom. Vemo, da sledi pri ureditvi države kot nujna in logična konsekvence ustrezajoča reforma naše stanovske organizacije. Uverjeni pa smo, da ne obstoja nobena potreba za reformo duha, ki je v tej organizaciji vladal. Gre samo za prilagoditev zajednice objektivnim pogojem, ker bo obramba in zastopanje gotovih stanovskih interesov deloma prenešana na posebna področja.

Naša stanovska zajednica bo zgrajena tako, kakor to žele učitelji Srbi, Hrvati in Slovenci, brez preglasovanja in majoriziranja. To staleško zajednico obdrži lahko samo razvita zavest o neobhodnosti državne in duhovne učiteljske zajednice.

PRAVILA JUU

Z ozirom na reorganizacijo JUU je centralna uprava razposlala vsem sekcijam dopis S. br. 623/40 in to na osnovi sejnega sklepa upravnega odbora.

Centralna uprava je prejela odgovor od sekcije za dravsko banovino pod št. 1304 z dne 9. maja 1940. Iz tega odgovora sledi, da stoji sekcija JUU za dravsko banovino na stališču, naj ostane JUU v dosedanji formaciji, dokler se ne izvede končna reorganizacija države na novi osnovi. Vendar pa smatra sekcija, da se preide čimprej do skupne organizacije vsega učiteljstva v državi in predlaga da se ustanovi zveza med obema obstoječima organizacijama v državi. Po predlogu te sekcije, naj bi pravila za to zvezo izdelal izvršni odbor, naziv te organizacije pa naj bi bil Zveza učiteljskih organizacij kraljevine Jugoslavije.

Poleg sekcije za dravsko banovino je poslala odgovor na gornja vprašanja še sekcija za vrbasko banovino pod št. 37/40 z dne 18. maja 1940. Ta sekcija zahteva, da se imenuje nova zveza Zveza učiteljev kraljevine Jugoslavije. Sekcija predpostavlja, da bodo tri banovine in predlaga naj se v banovini osnuje zveza z nazivom Zveza učiteljskih društev banovine Srbske. Poleg tega stavlja predloge in načelne poglede za izdelavo pravil. Prepise teh predlogov so prejele vse sekcije, da bi bili člani glavnega odbora informirani in da bi bilo mogoče sprejeti čim boljši skupni sklep. Ostale sekcije so bile pozvane, naj pošljejo svoje odgovore.

Poleg zgoraj navedenega predloga je sekcija za dravsko banovino dostavila glavni upravi tudi svoj projekt pravil omenjene zveze. Projekt je bil poslan vsem predsednikom sekcij, da o njem informirajo člane glavnega odbora.

Poleg tega so mnoga sreska društva sprejela glede pravil svoje sklepe, ki so bili objavljeni v Narodni prosveti. Potrebno je, da se na današnji seji to vprašanje razčisti, v prvi vrsti je potrebno, da opredelijo svoje stališče predstavniki tistih sekcij, ki niso poslale sklepov svojih upravnih odborov. Na osnovi vsega tega se bodo sprejeli potrebni sklepi.

SODELOVANJE PROSVETNIH DELAVCEV KRALJEVINE BOLGARIJE IN JUGOSLAVIJE

Med važnejše dogodke stanovske politične prirode spada tudi vzpostavitev zveze med prosvetno zvezo iz Sofije ter jugoslovanskim profesorskim in učiteljskim združenjem v Beogradu. Uprave navedenih organizacij so se sestale v Beogradu 25. aprila in 10. maja 1940. na skupni konferenci, na kateri je bil sprejet nastopni sklep:

»Na sestanku je bilo pri najpristranejšem razgovoru obravnavano tudi vprašanje organiziranja in stalnega sodelovanja med bratsko bolgarsko prosvetno zvezo in jugoslovanskimi prosvetnimi organizacijami. Dosežena je enodušna soglasnost o potrebi tega sodelovanja. Zato je sklenjeno, da odrede obe strani v najkrajšem času posebne odbore, ki bodo izdelali praktično osnovo za to sodelovanje. V razgovoru so utrjeni tudi glavni elementi, ki jih mora vsebovati ta osnova.«

Izvršni odbor je delegiral za člana ožjega odbora za to zvezo sekretarja JUU za mednarodne zveze g. Danila Milanovića. To je prvi korak k izvedbi programa JUU za mednarodne akcije in zvezo z učiteljstvom slovanskih

narodov in za osnovanje vseslovanske učiteljske zveze, ko bo prišel čas, da se bo mogla ta zamisel ostariti.

AKCIJA NAMEŠČENSKIH ORGANIZACIJ ZA IZBOLJŠANJE PREJEMKOV

Podrobne informacije o skupni akciji nameščenih organizacij boste dobili od predsednika akcijskega odbora, podpredsednika JUU Todoru Dimitrijevića, moja dolžnost pa je, da se omejim na načelna vprašanja in informacije.

V ožjem akcijskem odboru je prišlo do delitve mnenj z ozirom na vprašanje skupnega glasila vseh organizacij državnih službenec. Načelno je bilo dosežena soglasnost, naj se list pokrene. Mnenja pa so se razdelila na vprašanje, kdaj naj se to izvrši. Namesto da bi bilo to vprašanje predloženo v rešitev plenumu akcijskega odbora, so nekateri člani ožjega odbora, predstavniki organizacij, deloma samo predstavniki poedinih sekcij in kooptirani člani, pričeli izdajati list. V prvi številki lista se posebno napadajo predstavniki JUU v akcijskem odboru in celo predsednik odbora Todor Dimitrijević. Ze prva številka lista je bila konfiscirana, kar jasno podpira razlog, naj se z izdajanjem počaka, ker bo postalo izdajanje lista zaradi cenzure brez efekta in nemogoče.

Izvršni odbor je sprejel sklep, da je treba z izdajanjem lista počakati, ker sedanjí čas ni ugoden za list. Pa tudi člani akcijskih odborov iz notranjosti države, naši predsedniki sekcij, so izrazili svoje mišljenje, naj se list sedaj ne izdaja.

Pasus v proglasu izvršnega odbora o prestanku dela na predmetih, ki se rešujejo v rednih prilikah, nima nikake zveze z nameščenko akcijo, zato se je treba oddeliti od takega tendencioznega tolmačenja, ker se v izrednih gospodarskih prilikah povsod še hitreje rešujejo taka vprašanja.

O izločitvi učiteljstva iz skupne akcije ni bilo nikoli govora in ni nobene osnove za take trditve in izpade napram izvršnemu odboru, pa tudi ne za iznašanje neresničnih trditve. Izpad napram Jugoslovanskemu učiteljskemu združenju je neosnovan, škodljiv za skupno akcijo in zasluži odsodbo.

(Opomba.) V interesu skupne akcije in potrebne kompaktnosti je bila ta delitev mnenj izravnana na seji plenuma akcijskega odbora, ki se je vršila po končani seji glavnega odbora JUU.)

POROČILO TAJNIKA IZVRŠNEGA ODBORA IN POROČILO O GOSPODARSKEM STANJU

Po predsednikovem govoru je podal tajnik izvršnega odbora poročilo, ki prikazuje podrobno delo organizacijske centrale. Temu poročilu je sledilo poročilo predsednika nadzornega odbora tov. Bore Pavlovića, ki je podal pregled o gospodarskem stanju JUU. Kljub različnim težavam je to stanje ugodno.

DEBATA

Nato se je pričela debata o vseh treh poročilih. Člani glavnega odbora iz dravske banovine so se omejili predvsem na razpravo o poročilu predsednika, ki prikazuje oficielno mnenje izvršnega odbora. Govorila sta predsednik sekcije tov. Metod Kumelj in član glavnega odbora tov. Roš. Svoje stališče sta opredelila do tistega dela predsednikovega poročila, ki zadeva razmerje do učiteljstva banovine Hrvatske, predsednik sekcije pa se je dotaknil tudi oddelka iz poročila predsednika JUU, ki govori o pravih JUU. Oba govornika sta navedla poglede članstva JUU sekcije za dravsko banovino na našo organizacijo in na Savez hrvatskih učiteljskih društev ter utemeljila potrebo, da se nujno pristopi k ustanovitvi zveze med JUU in savezom. To vprašanje je in mora biti najnujnejše vprašanje organizacijske politike. S pristopom k ustanovitvi zveze med obema organizacijama ni odlašati. Ustanovitev te zveze in dokončno ureditev razmerja med obema organizacijama narekujejo tako naši stanovski, kakor šolski, nacionalni in državni interesi. Če kdaj, potem obstoja nujnost danes tako zaradi notranjega položaja v državi kakor zaradi zunanjega političnega položaja. Predsednik sekcije je zato izjavil, da si člani glavnega odbora zastopniki sekcije JUU za dravsko banovino ne osvajajo utemeljitve izvršnega odbora v onem delu predsednikovega poročila, ki govori o razmerju do učiteljstva v banovini Hrvatski in bodo zato glasovali proti temu delu poročila.

Naknadno je bila izročena predsedstvu tudi sledeča pismena izjava:

»Zastopniki JUU sekcije za dravsko banovino smatramo ureditev razmerja med JUU in SHUD za najnujnejše vprašanje organizacijske politike. Dokončno ureditev razmerja vidimo le v ustanovitvi Zveze učiteljskih organizacij kraljevine Jugoslavije, zato bi bilo treba, da JUU pristopi takoj k delu za ustanovitev te zveze.

V poročilu predsednika JUU pa so navedeni razlogi, zaradi katerih se delo na tem vprašanju odlaga. Teh razlogov si ne osvajamo in se s tem delom poročil predsednika JUU ne strinjamo.«

Metod Kumelj s. r., Drago Supančić s. r. Franjo Roš s. r., Ciril Hočevar s. r.

Po končani razpravi so bila dana poročila na glasovanje. Poročilo tajnikovo in blagajnikovo v celoti, poročilo predsednika pa brez tistega dela, ki govori o razmerju do učiteljstva banovine Hrvatske.

V tajnem glasovanju so bila ta poročila sprejeta z 22 : 6 glasovom. O onem delu poročila predsednika JUU, ki govori o razmerju do učiteljstva banovine Hrvatske, je bilo izvršeno glasovanje posebej. Poročilo je bilo v tajnem glasovanju sprejeto z 21 : 10 glasovom, pri čemer so zastopniki dravske banovine glasovali proti.

OSTALI SKLEPI

Z ozirom na napade, ki so v zvezi s pokrenitvijo skupnega uradniškega lista »Reč istine« bili iznešeni napram Todoru Dimitrijeviću kot predsedniku akcijskega odbora, je bil predložen glavnemu odboru predlog za izglasovanje zaupnice. Glavni odbor je zastopal stališče, da je Todor Dimitrijević postal pravilno, ko je zahteval, naj se glede izdajanja lista izjavi plenum akcijskega odbora in je izrekel in izglasoval zaupnico v javnem glasovanju. Proti zaupnici so glasovali trije člani.

Ker so se pojavile v zadnjem času nekatere pritožbe, da Narodna prosveta ne objavlja tudi oficielnih izjav, je sprejel glavni odbor soglasno sledeči sklep:

»Narodna prosveta« je organ Jugoslovanskega učiteljskega združenja. Zato bo objavljala poročila in izjave sekcij in poedinih sreskih društev, v kolikor so podpisane od predsednika in sekretarja. V primeru, da se izvršni odbor z vsebino ne strinja, ima možnost objaviti svoje drugačno mišljenje. V člankih se ne morejo objavljati osebne zadeve. Posamezniki lahko objavljajo članke načelne prirode s podpisom.«

FINANCIRANJE JUU

Glavni odbor je sprejel predlog budžeta za leto 1940./41., kakor ga je na seji prečital predsednik nadzornega odbora. (Trije člani so glasovali proti sprejetju.)

V primeru, da se skupščine ne bodo mogle vršiti, bo služil za materialno osnovo sekcijam dosedanji proračun, v kolikor posamezne sekcije niso dobile drugih pooblastil od svojih predsedniških svetov.

V primeru, da se iz istih vzrokov ne bo mogla vršiti niti seja glavnega odbora, pooblašča glavni odbor, da vrši izvršni odbor financiranje po danes sprejetem budžetu s pravico virmiranja.

Glavni odbor odobrava izvršena prekoračenja v proračunu zaradi povišanja cen raznega materiala in zaradi nabav opreme v novem nadstropju Doma JUU.

Izvršni odbor se pooblašča, da sme z ozirom na cene papirja sprejeti potrebne sklepe o zmanjšanju obsega vseh listov in edicij Jugoslovanskega učiteljskega združenja.

Zmanjšanje obsega more zadeti vse liste razen Narodne prosvete, ki mora v vsakem primeru izhajati štirikrat mesečno.

Gospodu Budimiru Jugoviću, bivšemu članu glavnega odbora, se prizna izplačilo potnih stroškov kot podpora zaradi njegovega prihoda na sejo, na katero je prišel radi objasnitve zastran njegovega spornega mandata v glavnem odboru. (Sprejeto soglasno.)

Resolucija s plenarne seje akcijskega odbora

Zastopniki 21 organizacij državnih in samoupravnih službenec, skupno z zastopniki krajevnih akcijskih odborov iz Zagreba, Ljubljane, Novega Sada, Banja Luke, Sarajeva, Skoplja Niša in Subotice, so na plenarni seji osrednjega akcijskega odbora, ki se je vršila 17. junija 1940. v Beogradu, po vsestranski proučitvi današnjega položaja državnih in samoupravnih službenec in najnovejše situacije v akcijskem odboru ugotovili:

1. da je materialni položaj javnih službenec kljub ogromni draginji, ki stalno narašča, ostal do danes neizpremenjen;

3. da se od strani odločujočih čimteljev ni podvzelo in pokrenilo nič, kar bi moglo potrditi resno zavzemanje za težak položaj službenec in voljo pomagati jim;

4. da se ne urejajo nikaki resni ukrepi, ki bi onemogočili dosedanje postopanje onim, ki izkoriščajo današnje težko stanje in se bogatijo na račun splošnih narodnih in državnih interesov.

5. Plenarna seja pozdravlja izdajanje skupnega lista »Reč istine« — močnega instrumenta v borbi za boljše in pravičnejše življenje javnih službenec, kakor tudi za demokratizacijo in napredek javne službe. Plenum sprejme list za skupno glasilo in priznava potrebo in upravičenost sklicanja plenuma po predsedniku akcijskega odbora To-

SEKCIJSKE SKUPŠČINE IN GLAVNA SKUPŠČINA

Glavni odbor nalaga dolžnost vsem sekcijam upravam, da store vse, da se sekcijske skupščine vrše. Če se zaradi izvenstanovskih ovir ne bodo mogle vršiti vse sekcijske skupščine, se ne more vršiti niti glavna skupščina.

V tem primeru se pozovejo nadzorni odbori sekcij in glavne uprave na pregled dela in poslovanja svojih uprav. O svojem pregledu poročajo svojim sekcijam upravam oziroma glavnemu odboru.

Upravni odbori sekcij so dolžni s svojim nadzornim odborom in glavni odboru JUU s svojim nadzornim odborom o svojem delu v prošlem letu in o svojih sklepih obvestiti sekcijske uprave svoja sreska društva, glavni odbor pa sekcijske uprave.

(Sprejeto soglasno.)

Dnevni red, kraj in čas skupščine določi izvršni odbor po predhodnem sporazumu sekcijam uprav, v kolikor bi se mogla skupščina vršiti v Nišu, Novem Sadu ali v Beogradu.

OBTOŽNICA PETIH BEOGRAJSKIH UCITELJEV

Predmet se dostavi glavnemu stanovskemu častnemu sodišču. Obtožnica more podpisati eden od podpisnikov ali kak drug član organizacije.

OKROŽNICA GOSPODA DAMJANA RAŠICA

Glavni odbor JUU je pretresal okrožnico, ki jo je po znanem proglasu izvršnega odbora tiskal g. Damjan Rašić in jo je na seji glavnega odbora tudi javno razdelil med člane glavnega odbora.

V prisotnosti g. Rašića in po njegovi obrambi in utemeljitvi od strani drugih članov glavnega odbora, je glavni odbor sprejel svojo odločbo, ki bo sekcijam in sreskim učiteljskim društvom sporočena pismeno.

POSLOVANJE STANOVSKIH ČASTNIH RAZSODIŠČ

Glede na to, da se je dogodil primer, ko stanovsko razsodišče noče pristopiti k obravnavi predloženega primera, je sprejel glavni odbor sledeči sklep:

»V primeru da neko stanovsko razsodišče ne vrši dolžnosti, ki jih določa pravilnik o stanovskem častnem razsodišču, mu more stanovsko razsodišče višje stopnje, na pritožbo, po prvem pismenem opominu, vzeti funkcijo. V tem primeru je društvena uprava dolžna nujno izbrati drugo predsedništvo tega sodišča. Kontroliranje pravilnosti o izvršenju te odločbe se prepušča dokončno izvršnemu odboru.«

Seja je bila zaključena v nedeljo, 16. junija, ob 1 uri zjutraj.

dorju Dimitrijeviću, kajti le plenum more definitivno sklepati o skupnem listu.

6. Plenarna seja osvaja v celoti program bodočega dela akcijskega odbora začrtanega v prvi številki glasila »Reč istine«.

7. Organizacije, zastopane na plenarni seji, sklenejo osrednjemu akcijskemu odboru in krajevnim odborom nuditi popolno podporo, da bi se čimprej prišlo do sprejetja zahtev, predloženih kraljevski vladi v memorandumu od 28. februarja 1940.

9. Apelira se na vse krajevne akcijske odbore, ki so osnovani v vsej državi, da moralno in materialno podprejo skupno akcijo.

—k Hlevski gnoj in gnojenje — Ureditev gnojnišč in gnojničnih jam je naslov novi knjigi, ki jo je spisal ing. Suhadole Jože, izdala in založila Kmetijska zbornica v Ljubljani 1940. Knjiga, ki obsega 62 strani in je opremljena s 35 slikami in risbami je razdeljena v dva dela. V prvem obravnava hlevski gnoj, njegovo sestavo in spremembe, spravljanje in shranjevanje, nadalje gnojnico in vrednosti obeh. Drugi del opisuje vzorna gnojnišča in gnojnične jame in njihovo pravilno ureditev. — V kmetijskih in gospodinjstvih nadaljevalnih šolah bo ta knjiga služila lahko kot dobrodošel pomožni učbenik. Cena din 8.—. Naroča se tudi v Učiteljski knjigarni.

Festival mladinske pesmi v Škofji Loki

Mladinski pevski zbori ljudskih šol škofjeloškega okraja so na pobudo šolskega nadzornika priredili 9. junija v telovadnici loške deške šole koncert, ali točneje izraženo, medsebojno pevsko tekmo. Desetim ljudskim šolam se je v tej plemeniti tekmi pridružila še loška državna meščanska šola in s tem lepo poudarila vzajemno stremljenje in povezanost v delu. Vsaka od enajstih šol je zapela po tri pesmi; od teh so bile večinoma narodne v obdelavi naših znanih mojstrov Adamića, Preglja, Marolta, Švikaršiča, Mokranjca in dr. Z umetno pesmijo pa sta razen Preglja, Gerbeca, Pahorja in Vodopivca prispievala štiri zelo posrečene pesmi domačja skladatelja tov. I. Pintarič in F. Babič. Posamezni pevski zbori so šteli od 30 do 70 pevcev. O formalni enotnosti programa žal ne more biti govora, ker so si pesmi prosto izbirali posamezni pevovodje, pa se je radi tega izvršila razvrstitev zborov tako, da so poslušalci le odnesli nekak enoten vtis celotne prireditve.

Vsa Škofja Loka, pa tudi Poljanska in Selška dolina ter Sorško polje so bili ta dan pod vtisom pravega mladinskega praznika, saj so vozovi in avti že v ranem jutru dovažali otroke in učiteljstvo od vseh strani. Ob pol devetih je prvič vse otroške množice zbrala cerkev k skupni maši. Po maši so imeli otroci skupen zajtrk, ob pol enajstih pa se je vršila matineja, namenjena šolski deci. Obsirna telovadna dvorana je bila natrpana živčava, ki je utihnil v trenutku, ko je nastopil prvi zbor. V napeti pozornosti je ostal vse do tedaj, ko je končno zadnji takt odpel skupen zbor nad 500 mladih grl. Prezanimivo je bilo opazovati, kako so otroci vsakemu zboru drugače ploskali in kako so najboljše pesmi oziroma pevce spontano aklamirali in zahtevali ponovitev. Pokazali so živo zanimanje za petje in velik glasbeni smisel. Po matineji so dobili pevci oddaljenih šol tečno in obilno kosilo. Tudi ta pogostitev se je izvršila v popolnem redu, kar je treba poudariti, saj ni malenkost nasititi v